

5794

35

M
1775/1

Q. D. B. V.
 DISSERTATIO JURIDICA
 DE
SENATVSCON.
SVLTO MACEDO-
NIANO,

QVAM
 SVMMO RERVM ARBITRO JVVANTE
 PRÆSIDE
 VIRO

NOBILISSIMO, AMPLISSIMO, CON-
 SVLTISSIMO, EXCELLENTISSIMO QVE
 DOMINO

D. JO. HENR. BOECLERO,
 JCTO, ET IN ACADEMIA ARGENTORAT.

JVR. PVBL. PROF. PVBL. ORD. CELEBERR.
 CAPIT. AD D. THOMÆ CANONICO,

STVDIORVM SVORVM PATRONO
 & PROMOTORE BENIGNISSIMO,

SOLENNI EXAMINI SVBMITTET
 AVCTOR

DAVID NICOLAVS ROSSEL,
 MONTISBELGARD.

A. D. 29. NOV. A. clo Id cc XV.

ARGENTORATI,
 LITERIS JOHANNIS PASTORII.

V I R O.

*NOBILISSIMO. AMPLISSIMO. ATQVE.
EXCELLENTISSIMO.*

DOMINO.

ELIÆ. SILBERRADIO.

MOR. CIV. ET. JVR. NAT. PHIL. PROF. PVBL. ORD.
CELEBERR. ECCLESIASTI. MERITISSIMO.

QVOD. NON. HOSPITIO. MODO. EXCIPERE. SED.
OPE. ETIAM. ATQVE. CONSILIO. DE. SE. STVDIISQVE.
ISVIS. OPTIME. HACTENVS. MERERI. VOLVERIT.
ET. QVOTIDIE. MEREATVR.

VT. ET.

V I R O.

*NOBILISSIMO. SPECTATISSIMO.
HONORATISSIMO QVE.*

DOMINO.

JO. HEINR. OBRECHTO.

FRUMENTARÆ. REI. IN. INCLVTA. ARGENT.
CIVITATE. PRÆFECTO. MERITISSIMO.

QVOD. ET. IPSE. PER. PLVRES. ANNOS. NON. HO-
SPITIS. MAGIS. BENIGNISSIMI. QVAM. PARENTIS.
FIDELISSIMI. MVNERE. PVNGI. DEDIGNA-
TVS. HAVD. FVERIT.

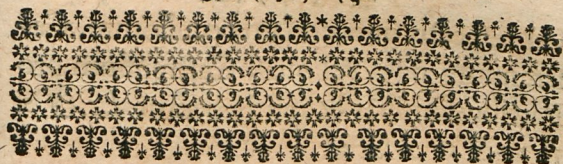
QVALISCVNQVE. OPELLÆ. HVIVS. ACADEMICÆ.
INSCRIPTIONE. MENTEM. BENEFICIORVM. LARGITER.
IN. SE. COLLATORVM. MEMOREM.
TESTARI.

DE. MENTE. GRATA. PER. OFFICIA. RECIPROCA.
POSTHAC. SI. VITAM. DEDERIT. VITÆ. STA-
TOR. DEMONSTRANDA. FIDEM. FACERE.

SEQVE.

POST. PROLIXISSIMA. PRO. SALVTE. IPSORVM.
VOTA. VLTERIORI. FAVORI. ET. AMORI.
COMMENDARE. VOLVIT.

DAVID. NICOL. ROSSEL.

I. N. J.

DISSERTATIONIS JURIDICÆ,
DE
SENATUSCONSULTO
MACEDONIANO.

THESIS I.

DRiusquam rem ipsam ag- Quis Fili-
usfamilias?
grediamur, videndum ante
omnia, quinam Romani
Juris stylo Filiorumfami-
lias nomine veniant; illi
nimirum qui adhuc Patriæ potestati sub-
sunt, l. 4. *de de his qui sui vel alieni*
jur. & quibus imperandi potestas quoad
personas & res ipsorum parenti competit
l. 4. *de R. J.* & l. 6. *C. de bonis qua li-*
ber. non ij qui vel patria potestate soluti,
A 2 vel

vel respectu quorundam peculiarium, Castrensiū puta vel quasi Castrensiū pro Patribus familias & ipsi habentur. *l. 1. § 2. ff. de Scto Maced.*

THES. II.

Definitio
Scti Ma-
cedon.

Quid Scti Macedoniani nomine veniat verbis clarissimis expressit B. LAUTERBACH. *ad. XIV. 6.* Jus nimirum à Senatu Romano (Auctore Vespasiano Imperatore, SUTTON. *in d. Imp. c. 11.*) constitutum, quo cavetur, ne creditoribus, qui Filiis familias mutuam pecuniam dederunt effi-
cax actio detur. Cujus proinde exceptione opposita, actio à creditore instituta eliditur. *l. 112. c. de R. 7.*

THES. III.

Ἐτυμολο-
γία vocis.

Nominis derivationem ipsa *l. 1. c. de Scto Maced.* suppeditat, Macedonem scilicet illum foeneratorem famosissimum atque corrumpendæ juventutis insignem artificem condendo eidem dedisse occasionem. Tanta quippe ejus improbitas erat, ut eidem, & quæ inde vires sumebat
ado-

adoleſcentum luxuriæ Magiſtratus Roma-
 nus occurrendum putaret, quo peccandi
 præſcinderetur materia. Equidem ut TACIT.
 memoriæ prodidit *Ann. VI, 16, 2. vetus*
urbi ſcænebre malum & ſeditionum diſcor-
diarumque creberrima cauſſa, & plurima
 etiam inde orta fuerunt mala. FLORO teſte
1, 23. Hinc & variis illa ſceneratorum im-
 probitas coercita legibus antiquis, ut TAC.
l. c. loquitur, & minus corruptis moribus.
 Ut adeo non videam, qui ætatem hujus
 S^CTi incertam dicat Illuſtris memoriæ
 SCHILTER. *Exerc. XXVII. ad c. §. 61.* ut
 ut enim nullam alias ſui meritis ſit Ma-
 cedo ille mentionem, *Suetonij* tamen §. 2.
 allegatus locus, de ætate noſtri S^CTi Ma-
 ced. vix nos dubitare ſinit, conf. H. GROT.
Flor. Spars. ad jus Juſtin. d. S^CTi Maced.

THES. IV.

Cum vero in præſentiarum id agam, *Methodum*
 ut oſtendam quatenus exceptione S^CTi *tractandi*
 hujus uti Filiis familias liceat vel non, con- *& argu-*
 ſcientiæ utique aliqua facienda erit mentio, *menti dif-*
ſcultatem
ſiſtit.

A 3

ut

ut videamus, in quantum leges civiles cum interno conscientiae dictamine vel conveniant vel non conveniant. Quam in rem egregia est l. 15. *de cond. Instit. quae facta ledunt pietatem, existimationem, reverentiam nostram & contra bonos mores sunt, ea nos facere non posse credendum est.* Quod vero ab argumenti hujus ventilatione deterrere me poterat, hoc est, quod tam diversas virorum celeberrimorum circa idem versantium, deprehenderim sententias; aliis, nostri seculi humanitati morumque mansuetudini S^Ctum Maced. plane repugnare statuentibus. *Vid. Jo. Jac. WISSENBACH. J^Ctus Franeq. ad D. 28. §. 33.* Aliis & pluribus quidem sine multis limitationibus, usum ejusdem concedentibus. Hinc veniam eo faciliorem, expecto, si in argumento, cujus decisio, maximos inter Doctores peperit dissensus, mihi quoque humani quid pati contigerit.

THES. V.

Illud itaque ante omnia in controver-
 fiam venit : *Utrum S^ci hujus beneficio* ^{Supereffe}
Filiifamilias ab omni prorsus obligatio- ^{vinc. obli-}
nis vinculo eximere sese queant ? ^{gat. ex.} *Æquita-* ^{Juris nat.}
 tem hic naturalem si cum ipsis juris Civi- ^{principio,}
 lis principiis conferas, deprehendes facile ^{prob.}
 illud, obligatos utique naturaliter esse Fi-
 liosfamilias ex ipsa mutui acceptance.
 Quod enim mutuo accipiens ad restitu-
 tionem ejus obligetur non sacræ modo ta-
 bulæ *Pf. XXXVII, 21. Syr. XXIX, 1. sqq.*
 sed ipsa prima juris connati omnibus,
 principia inculcant : Quo pertinet nobi-
 lissima illa à Sacrat. IMPER. §. 3. *Just. de J.*
& J. proposita regula : Neminem esse læ-
dendum ; cujus sane præcepti vis, (summo
Puffend. de f. N. & G. & f. III, 1, 1. & 3.
de O. H. & C. 16, 5. docente) per omnia
 instituta actus & conventiones sese exle-
 rit, adeoque eam quoque læsionem com-
 plectitur, qua damnum alterius rebus vel
 occasione earum infertur. Quid enim
 æquius

æquius quam illi, cujus utilitatem promovere tenemur non nocere? SEN. monente *Ep. 98.* Gravissimum autem omnino illi à me daretur damnum, qui mutuum mihi dedit, si ab omni obligatione ad illud restituendum, me eximere vellem.

THES. VI.

Idem prob. porro.

Cui præcepto Imperator in alleg. §. 3. alterum ex ipso rectæ rationis dictamine procedens principium addit; *Suum cuiq; esse tribuendum*, satis hoc ipso innuens ipsas primas juris antiquissimi regulas negligere, qui mutuam à creditore acceptam pecuniam, restituere, & obligationem naturalem agnoscere detrectat. Quibus omnibus illud accedit, ipsam societatis humanæ tranquillitatem in hoc negotio versari, in quantum nimirum non nisi pactorum promissorumque salva sanctimonia, salva eadem esse potest: Vid. ARISTOT. L. I. RHETOR. c. XV.

Ὅτι ἀπιστεῖ, καὶ ἀναρξεῖ συνθήκῃ, τὸς νόμος ἀναρξεῖ. Ἐπεὶ δὲ παράλογα τὰ πολλὰ τῶν συνθηγαμάτων, καὶ τὰ ἐνδοξα κατὰ

συμψ

συμψ

σωθῆναι. Ὅσοι ἀνδρῶν γιγνομένων, ἀναρῆται ἢ πρὸς ἀλλήλους
 χρεῖα ἢ ἀνδρώπων. *Quicumque fidem fallit, pa-*
ctionesque subvertit, is leges ipsas tollere
videtur. Præterea pleraque inter homi-
nes negotia pactis continentur: ut si quis
ea irrita faciat, is eadem opera mutuum
inter homines commercium tollat. & VL-
PIAN. in l. i. c. de pact. Nihil, inquit, Fi-
dei humana tam congruum est, quam
ea quæ inter nos placuerunt servare. conf.
 H. GROTI. de J. B. & P. L. 2. c. 11. §. 4.
 Ill. THOMAS. *Jurispr. Div. L. 2. c. 7.* Cum
 itaque ille, qui mutuam filiofamilias de-
 dit pecuniam, ipsius secutus sit fidem, is
 fallens deinde eandem ipsi, Juris Civi-
 lis etiam contraveniret legi 75. de R. I.
 jubenti, *ne quis suam voluntatem in alte-*
rius mutet præjudicium; Ut taceam le-
gem gratitudinis, quæ, cum beneficij in-
statur sit, mutuum dare, ad restituendum
 idem serio obligat. Sed quid, si invali-
 de contrahant, ulla ne ipsorum erit obli-
 gatio? Quis vero eos invalide contra-

B

here

here dicat, qui negotium, de quo agitur, intelligunt, ratione æque gaudentes, ac isti cum quibus paciscuntur? sola igitur filijfamilias qualitas liberare ab obligatione debitorem haud potest, cum insolens sit, subveniri peculiariter hominibus, nisi id vel infantia, vel furor, vel alia eorum exigat conditio. Vid. GROTIUS. *de J. B. & P.* 2, 11, 5. & HAHN. *ad Wesenbec. de Scto Maced. n. 2.* Ex quibus adeo colligo ad pecuniam restituendam obligatos esse filiosfamilias, utut effectum obligationis circumscribere leges Civiles vel & tollere penitus possint.

THES. VII.

Utut obligat. illius effectus tolli possit in F. Civ.

Dubio namque illud caret, posse voluntate superioris obligationem subditorum naturalem irritam reddi, quod JCRUS 1, 6. *de J. & J.* innuere videtur: *Jus, iniquens, Civile efficit, dum juri naturali aliquid additur vel detrahatur.* Cujus illustre in Scto Vellejano exemplum est, quo sane naturalem obligationem irritam esse

esse voluit Legislator *l. 16. §. 1. ff. SCr. Vellej.*
 & *l. 9. C. eod.*

THES. VIII.

Sed non opus est pluribus demonstra-
 re, obligationem naturalem per SCtum
 Maced. neque extinctam esse, neque et-
 iam extinguí potuisse; cum id ipsum ipsa
l. 10. de SCro Maced. fateatur; *natu-
 ralem obligationem manere*, professa. E-
 andem naturalem obligationem effectū
 etiam suo haud destitui, per id satis innui-
 tur, cum filiusfamilias solutum à creditore
 repetere prohibeatur. *l. 40. de condict.
 ind.* Habet vero indebiti condictio locum
 toties, quoties solutum est indebitum na-
 turaliter, *Vid. l. 10. de O, & A. l. 16. §.
 4. de fidei.* Et nunquam Senatum Ro-
 manum nostro Senatusconsulto id voluif-
 se, ut filiusfamilias ab obligatione naturali
 exempti essent, ex ipsis ULPIANI verbis *l. 9.
 §. 4. de Sanatusconsulto Maced.* pate-
 scit, ubi, ob odium creditorum ab actione
 liberati filiusfamilias dicuntur, non quod
 eos

*Argum. ex
 J. Civ. pro
 obligat.
 nat. ma-
 nente.*

eos lex exonerare voluerit, conf. B. BRUN-
 NEM. *ad l. 7. Cod. de SCto Maced. n. 8. &*
Ill. SCHILTER. noster Exerc. ad . XXVII.
§. 65. ubi CARPZOVII ex decis. 256, 32. con-
trariam sententiam, in favorem scil. fi-
liorumfamilias primario hoc SCtum fa-
ctum esse, allegat, & rejicit. Ex quibus
omnibus tandem concludo: filiosfamilias
ad restitutionem mutuo accepti in con-
scientia omnino teneri, ejusdemque natu-
ralis obligationis efficaciam, in eo præci-
pue consistere, quod quamvis actionem
civilem eadem haud producat, hominum
tamen conscientias stringat, ut facile co-
gnoscere queant, se, ubi huic non satisfe-
cerint, Summi Legislatoris voluntati, le-
gibusque naturalibus expresse repugnare,
& sic in conscientia haud posse tutos esse.
Vid. BRUNNEM. l. c. B. MEVIUS, Tribunal.
Wisnar. Præses Vicar. decis. Jurisdicth.
Trib. Reg. P. III. §. 35. n. 17.

His hæcenus observatis non alienum ^{Questiones} erit, alias quasdam controversias propo- ^{quasdam} nere. Solet nimirum illud præcipue in ^{hic deci-} quæstionem venire circa Senatuscon- ^{denda.} sultum Maced. *An renunciare eidem fili-
usfamilias possit?* Celebrerrimus Viadri-
næ Academiæ Doctor, aliquoties jam no-
bis laudatus Jo. BRUNNEMANNUS in *Com-
ment. ad Cod. L. 4. T. 28. n. 6.* negativam
amplectitur eâ potissimum ratione indu-
ctus, quod non tam in favorem filiorum-
familias atque Parentum, quam in odi-
um fœeneratorum vim publicæ legis idem
fuerit nactum; sicque adeo publica uti-
litas Reipublicæ, quam potissimum inten-
dit legislator renunciatione tali concessa
non obtineatur, sed delictis potius præ-
beat occasio. Quæ eadem Illustris quo-
que SCHILTERI nostri *Exerc. ad n. 27. Th.
LXX.* hac de re sententia est. A quibus
venerandis justitiæ sacerdotibus recedere
nulla nos ratio jubet.

.I.

B 3

TH. X.

Hac itaque sententia stante obscurum esse non videtur, quid ad eam respondendum sit quaestionem, quam itidem ventilari hic videas: *Valeat ne renunciatio S^Cti Maced. à filiofamilias juratò facta?* Namque ut debitorem magis sibi obstringat, & res suas salvas reddat certaque creditor, fieri potest, & fit, ut filiumfamilias, eo tempore quo mutuam ipsi dat, eo adstringat, ut jurato promittat S^Cti Maced. exceptione adversus creditorem nunquam se posthac usurum. Hinc inter Dd. jam dudum fuit dubitatum, an renunciatio hæc juramento confirmata, eum habere debeat effectum, ut conventus filiusfamilias exceptionem opponere nequeat? sive quaesitum inter Doctores fuit: *Utrum juramentum additum renunciationi S^Cti M. sit obligatorium?* Qui negativam amplectuntur sententiam, plures sunt, quos inter *Bachovium, Habnium, Barbosam, allegat LAUTERBACH. comp. jur.*

jur. ad Tit. de Scto Maced. in f. qui & ipse nec de jure Canonico, nec secundum conscientiam obligationem exinde oriri putat, idque ex eo quod revera juramentum hoc iniquitatis vinculum evaderet, & in patris præjudicium tenderet. HIER. TREUTLERUS *Consil. Imper. & fctus Celeberrimus Vol. I. Disp. 18. §. 7.* hac de quæstione ita differit: sibi sc. persuasissimum esse, quod affirmantium opinio falsissima sit, quia Sctum Maced. publicam respicit utilitatem, ac providet, ne filijfamilias corrumpantur, & delictis fenestra aperiatur, atque occasio illis præbeatur vitæ parentum insidiandi. Juramentum itaque istud (sic pergit) quo Scto huic renunciatur, esse contra bonos mores, publicæ repugnare utilitati, occasionem denique præbere filiosfam. corrumpendi, & parentum vitæ insidiandi, atq; hinc etiam jure Canonico improbari; verbo, deficere justitiam. *Vid. Cel. Hallensis fct. Dn. Jac. Fr. LUDOVICI. Diss. Jurid. de genuino*

in.

intellectu brocardici vulgaris ; Omne juramentum servandum est, quod salva salute aeterna servari potest. Illustris SCHILTERI nostri Exerc. XXVII. ad . §. LXX. illud decisum est in hac quaestione: Nul- lam plane conscientiae induci per ejus- modi juramentum obligationem: cum jurisjurandi religio iniquitatis ac luxuriae instrumentum esse non possit nec debeat; attamen plane, inquit, consultum est, ut filiusfamilias sive jurato promiserit solu- tionem, sive renunciaverit SCTo jurejurando, à creditore petitus relaxationem & rescissionem juramenti impetret, atque ob factum suum illicitum nec ex eo lucrum capiat, summam debitam causis piis, aut reipublicae solvat pena instar. Poterat enim & legislator non tantum creditori actionem denegare, sed & summam debitam post mortem patris fisco addicere.

THES. XI.

Sunt vero è contrario alij nonnulli, qui tutissimam hic eorum sententiam pu- tant,

tant, qui optimè consulere filiosfamilias, animæ suæ dicunt, si penitus hoc remedium in hoc casu neglexerint. Atque hifere brocardicum modo allegatum urgent; juramenta scilicet quæ salva salute æterna servari possunt, servanda esse, nisi cedant in tertij præjudicium, unde cum casum iidem excipiunt, quo Pater adhuc vivit, hoc vero mortuo adeoque præjudicio ejus cessante, nullum exceptioni relinquendum esse locum contendunt. Et sic in Fac. Juridic. & Curia supr. Prov. Lips. pronunciatum monet CARPZOVIVS, P. III. decis. 256. n. 13. seqq. Reipublicæ vero præjudicium in dubio tantum non esse, ut juramentum reddatur irritum, cum leges solutionem fieri nunquam prohibuerint. Quod enim in l. 45. §. 1. de R. J. dicitur: Privatorum conventionem juri publico non denegare, illud de jure arbitrio privatorum tantum exempto intelligunt, cum jure pro se introducto quilibet uti non possit. l. pen. Cod. de pact.

C

Et

Et laudatus sæpe Jctus. Prussicus ex jure Canonico si pronunciandum sit, arbitrat, juramento facto salvâ conscientia contravenire haud posse filiumfamilias, quod sufficiat sine peccato eidem satisfieri posse, & morum corruptio nonnisi per accidens sequatur, nec etiam filiusfamilias insidias struere velle patri præsumatur, quando juramenti religione motus, mutuum sibi solvendum esse putet. Quas quidem lites componere meum non est, utut quæ pro affirmativâ militant, fortiora mihi videantur argumenta.

THES. XII.

- III. Solet denique imprimis illa adhuc moveri quæstio: *An si filiusfamilias inuito patre literis operam dans mutuo pecuniam acceperit, mutuum hoc repeti à Patre possit?* Cum vero ex aliis decidenda hæc sit, videndum prius an Pater compelli possit sumtus ad studia ministrare & expensas filio suo? Pet. REBUFFUS J.C. Gallus circa medicum Sec. XVI. in Montispeffullana & Parisina cele-

celeberrimus affirmat in tractatu de privilegiis studiosorum privilegio LIII. Primum ex eo, quoniam Pater ad suppeditanda alimenta filio, nec non ad dotandas filias cogi possit, & adeo ad sumptus studiorum cogi possit multo magis. Mox tamen pag. 98. & 99. affirmativam suam restringit ad grammaticam, & ad id tantum, ut legere & scribere filium familias faciat vel aliquam artem discere. Secundo ad eum casum restringit, ubi nulla bona materna vel alia adventitia filio suppetunt. Tertio, si pater dives adeoque ad expensas faciendas potens sit, id quod ex modo facultatum, & filiorum numero arbitrari iudex debeat & possit. Videtur utique in genere dicendum Patrem teneri adsumtus studiorum suppeditandos. Quod si porro quaeratur, an pater invitus cogi possit, ut filio contra voluntatem Patris studentis sumtus subministret? alij simpliciter affirmant, alij ut DONELLUS, Gallus, & Collegium Argantora-

toratense negant de quibus omnibus confer.
LAUTERBACH. compendio juris ad Tit. de Scto M.
circa finem. Alii denique distinguunt, an filius
 excellentissimo ingenio præditus sit, ita ut spes
 sit eum monstrum eruditionis evasurum esse, an
 non, ut priori casu quæstionem affirmant. No-
 bis placet sententia Lauterbachij in Coll. Theor.
 Pract. statuentis rem pro arbitrio prudentis judi-
 cis ita terminandam, ut nec filius refractarius
 reddatur, nec pater tenax audiatur.

S. D. G.

AD ludos alij celeres ad pocula pleno
 Cursu contendunt deproperantque diu.
Te semper rapit excelsæ vis mentis, Amice,
Quod Pater exoptat, Tu Studiose facis.
 Conscendis Cathedram, natorum jura tueris
 Jurisconsultum Te fore rite probas.
 Hinc Tibi cœlestem precor aspirare favorem
 Ut Tua successus vota, Patriusque beet.

*In honorem Nobiliss. Aulicis Respondentis, Amici & Convictoris
 Charissimi L. M. Q. hæc pauca adjecit*

M. CHRISTOPH. KAZAUER,
 Noribergens. Ord. Phil. Vitemb. Assessor.

ARem, qua Macedo juvenes corruperat, aurum
 Incertis ausus credere nominibus;
 Arguis è Cathedra, scelerisque exsolvere justam
 Penam, nummorum perditione doces.
 Te veterum, patet hinc, scrutari prodita facta
 Et quicquid Themidos jura sacrata moment.
 Nec non, quam longo distent discrimine mores
 Chære! Tui, & patrias dilacerantis opes.
 Gratulor inde Tibi toto de pectore. Perge;
 Et labor assiduus præmia digna feret.

Gratulabundus apposuit

J. C. DIETRICH.

❧ * * * ❧

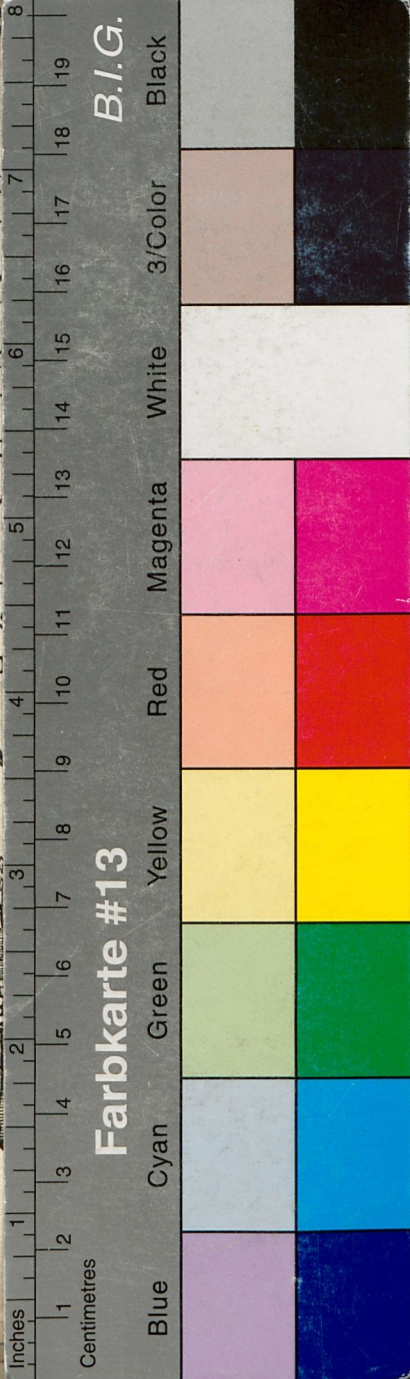

Strassburg, Diss. 1711-15

X 2310583

B.I.G.

Farbkarte #13

Inches
Centimetres

Black
3/Color
White
Magenta
Red
Yellow
Green
Cyan
Blue

14

35

17751

Q. D. B. V.
DISSERTATIO JURIDICA
DE
SENATVSCON.
SVLTO MACEDO-
NIANO,

QVAM
SVMMO RERVM ARBITRO JVVANTE
PRÆSIDE
VIRO

NOBILISSIMO, AMPLISSIMO, CON-
SVLTISSIMO, EXCELLENTISSIMO QVE
DOMINO

D. JO. HENR. BOECLERO,
ICTO, ET IN ACADEMIA ARGENTORAT.
JVR. PVBL. PROF. PVBL. ORD. CELEBERR.
CAPIT. AD D. THOMÆ CANONICO,

STVDIORVM SVORVM PATRONO
& PROMOTORE BENIGNISSIMO,

SOLENNI EXAMINI SVBMITTET
AVCTOR

DAVID NICOLAVS ROSSEL,
MONTISBELGARD.

A. D. 29. NOV. A. cdo lō cc XV.

ARGENTORATI,
LITERIS JOHANNIS PASTORII.

